

Tid: 9 oktober 2008 kl 16.00 – 16.15

Plats: Bråvallasalen, Stadshuset

Justerat: 17 oktober 2008

Petter Lindfors

Mirja Räihä Järvinen

Närvarande:

Ledamöter:

Petter Lindfors (m), ordförande

Mirja Räihä Järvinen (s), vice ordförande

Jan Tigerström (m)

Kerstin Gustavsson (m)

Helena Bonnier (m)

Sören Swärd (m)

Ingvar Snees (m)

Gulan Avci (fp)

Karin Wanngård (s)

Jari Visshed (s)

Emilia Hagberg (mp)

Ann-Margarethe Livh (v)

Ersättare:

Göran Kindvall (m)

Per Hallberg (m)

Claes Fleming (fp)

Christer Mellstrand (c)

Maria Östberg Svanelind (s)

tjänstgörande

Margareta Malm (s)

Bo Holmberg (s)

Torkel Tigerschiöld (mp)

Lotten von Hoffsten (v)

Tjänstemän:

Exploateringsdirektör Krister Schultz och nämndsekreteraren Åse Geschwind, vidare tjänstemännen vid kontoret Stefan Eriksson, Ann-Charlotte Nilsson, Gunnar Jensen, Petra Nieto, Martin Skillbäck och Åsa Wigfeldt samt biträdande borgarrådssekreteraren Thord Swedenhammar från roteln. Dessutom närvarade Petra Berglund, Åsa Gustavsson och Maria Stigle från trafikkontorets nämndsekretariat.

§ 1 **Justering**

Beslut

Exploateringsnämnden utsåg vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen (s) att tillsammans med ordföranden Petter Lindfors (m) justera dagens protokoll. Justering sker senast den 23 oktober 2008.

§ 2 **Frågor för beredning och information från kontoret**

Skrivelser för beredning

Anmälan gjordes av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Alla nya bostadsprojekt ska uppfylla passivhusstandard, från Emilia Hagberg och Torkel Tigerschiöld båda (mp)

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade att överlämna skrivelserna till exploateringskontoret för beredning.

§ 3 **Anmälan av inkomna skrivelser**

Beslut

Exploateringsnämnden godkände anmälan.

Ärendets handlingar

Inkomna skrivelser, protokollsutdrag m m till exploateringsnämnden vilka förtecknats i promemoria av den 30 september 2008 och, vad gäller senare inkomna skrivelser m m, i promemoria av den 9 oktober 2008.

§ 4 **Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret**

Dnr E2008-010-00195

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden lägger anmälan till handlingarna.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 24 september 2008.

§ 5**Anmälan av ekonomisk uppföljning september 2008**

Dnr E2008-112-00318

Beslut

Exploateringsnämnden godkände anmälan.

Ärendets handling

En av exploateringskontoret avgiven promemoria den 7 oktober 2008 med ekonomisk uppföljning anmäldes.

§ 6**Fler kooperativa hyresrätter som komplement till allmännyttan. Motion (2008:9) av Tomas Rudin (s) och Bengt Sandberg (s)**

Dnr E2008-510-01225

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Kommunstyrelsens remiss av motionen besvaras med kontorets utlåtande.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 18 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m) och ledamoten Gulan Avci (fp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) föreslog följande:
  1. Motionen bifalls.
  2. Därutöver anføres följande:

Den kooperativa hyresrätten har flera fördelar. Den skulle kunna bidra till ökad mångfald på Stockholms bostadsmarknad. Den kan potentiellt, som SKB, utgöra en allmännyttigt bolag som inte förvaltas enligt samma principer som nuvarande kommunala bostadsbolag. Det är riktigt att de experiment som hittills gjorts inte hävdats på sikt, utan omvandlats. Det är dock något de delar med de kollektivhus som byggts. En anledning till detta är att dessa experiment varit så små att de inte kunnat hävda sig eller har påverkat den bostadsmarknad de introducerats på. De som har sökt sig till dessa hus har ofta valt dem av andra skäl än att de eftersträvat just detta boende. När sedan tiden gått har de velat använda det värde bostaden motsvarar för en bostadskarriär. Inom SKB, som är en stor och etablerad aktör, har dessa problem inte uppstått.

- 3) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog att nämnden bifaller motionen.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) med hänvisning till sitt förslag.

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i förslaget från (s) och (mp).

§ 7**Allmännyttan – ett viktigt verktyg för stadens utveckling. Motion 2008:8 av Teres Lindberg (s)**

Dnr E2008-510-01213

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Kommunstyrelsens remiss av motionen besvaras med kontorets utlåtande.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 17 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avci (fp) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) föreslog följande:
  1. Motionen bifalls.
  2. Därutöver anförs följande:

Vi anser att det finns en rad skäl att avbryta ombildningarna. Inte minst bostadssociala och segregationsskäl talar för detta. Av respekt för boende som valt allmännyttan som boendeform vore det också önskvärt.

Motionen pekar dock på ett ytterligare skäl. I motionen tas ett konkret exempel upp där ägandet av fastigheterna påverkar möjligheten att uppnå samhällliga mål. Vi kan bara använda de verktyg vi har! När staden blir alltmer segregerad och det kommunala ägandet koncentreras till ett antal få områden är risken överhängande att det är dessa områden som får bära ansvaret att realisera det allmännas mål. Det fördelar ansvaret för samhällsutvecklingen ojämnt och innebär att några får ta allt större ansvar, medan andra får skörda frukterna. Det är oacceptabelt.

- 3) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog att nämnden bifaller motionen.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) med hänvisning till sitt förslag.
Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Emilia Hagberg (mp) enligt följande:

Vi delar uppfattningen att allmännyttan ska värnas. Allmännyttan har en mycket viktig roll att fylla för att erbjuda bostäder till alla. Den omfattande ombildning av hyresrätter till bostadsrätter sker är oacceptabel, särskilt i innerstaden och i miljonprogramsfastigheter med eftersatt underhåll.

Dock är det argument som framför i motionen, att allmännyttan underlättar vid inlösen av bostäder inte ett av de viktigaste argumenten för att värna allmännyttan. Bostadshus bör endast i undantagsfall rivas eller byggas om till kontor. Det gäller oavsett om det är bostadsrätter eller hyresrätter.

Ersätтарыttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i särskilt uttalande från (mp).

§ 8**Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUF S 2010) - samrådsförslag. Remiss**

Dnr E2008-000-0181

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss av den regionala utvecklingsplanen med kontorets utlåtande.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 18 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avcı (fp) och vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Ledamoten Emilia Hagberg (mp) föreslog följande:
  1. Som svar på remissen anförs följande:

Samrådshandlingen för Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2010 - RUFSS 2010 är ett viktigt dokument som på 230 sidor uttrycker en stor kunskap och engagemang för regionen och regional utveckling.

Förslaget till ny RUFSS har, jämfört med RUFSS 2001, tydligt utvecklat den hållbara utvecklingens tre dimensioner dvs ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i planeringsarbetet. Det är också positivt att jämställdhet, lika rättigheter och hälsa på ett tydligt sätt fått ge avtryck i förslaget, men frågorna kan utvecklas betydligt, liksom barnperspektivet.

Tyvär räcker inte dessa förbättringar med tanke på de utmaningar som regionen står för inom klimat, miljö- och hälsoområdet. Formuleringarna måste skärpas och ta hänsyn till naturens gränser, i synnerhet som det regionala perspektivet är högst centralt för att kunna skapa en mer hållbar samhällsutveckling. Här följer några exempel på hur RUFSS 2010 bör stärkas:

Låt klimatfrågan genomsyra hela RUFSS

RUFSS 2010 lyfter tydligt fram klimatet som en av flera betydande utmaningar för regionen. I RUFSS 2001 saknades detta helt. Det är ett viktigt steg framåt att erkänna att problemet finns, och att det finns en motsättning i att nå klimatmål och mål om ökad tillgänglighet. Erkänns problemet kan man börja göra något åt det. Men det är här som helhetstänkandet i det annars väl sammanhållna dokumentet kollapsar.

Ta ansvar för klimatmålen och föreslå inte vägutbyggnader

Trots en klarsynt insikt om klimathotet, dess orsaker och effekter. Trots en klarsynt insikt om att utsläppen måste minska 80-90 % till 2050. Trots en klarsynt insikt om att det är vägtransporterna som är akilleshälen.

Föreslås ändå stora vägutbyggnader, både på kort sikt, och än mer efter 2020 vilket gör att utsläppen ökar med 80 % till 2030. Istället för att göra en trafikplanering som utgår från att vi ska ta VÅRT ansvar, som utgår från de nödvändiga MÅLEN för utsläppsminskning, ska nödvändiga medel slösas bort på kontraproduktiva motorvägar.

Byt scenarierna "tät" och "fördelad" mot ett "bil" respektive "kollektivtrafikscenario"

Ett sätt att hantera denna problematik är att i stället för de två olika planbilderna "tät" respektive "fördelad", som mer beskriver gradskillnader av en likartad utveckling, jämföra en av de gängse framtagna planbilderna med en modern planbild där som är baserad på kollektivtrafik. Utifrån dessa scenarier kan man sedan diskutera klimatmålen.

Utveckla vattenvägarna

Stockholmsområdet präglas i hög grad av vatten och vattenvägarna kan användas för transporter i mycket högre utsträckning, både för godstransporter, för att avlasta t ex essingeleden och för kollektivtrafik. Det kan möjliggöra nya resandemönster och bostäder på platser som idag ligger långt ifrån kollektivtrafik.

Ta hänsyn till miljökonsekvensbedömningen

I den gjorda Miljökonsekvensbedömningen blir ovanstående uppenbart och nämnden stödjer slutsatserna i Miljökonsekvensbedömningen. RUFSS genomsyras av ett tillväxtperspektiv som är svårt att förena med ekologiskt och socialt hållbar utveckling, vilket också konstateras i miljökonsekvensbeskrivningen. Detta bör RUFSS 2010 ta till sig.

Se möjligheter till småskalighet och självförsörjning

RUFSS 2010 tycks helt sakna tankar på att samhället kan utvecklas i en annan riktning där småskalighet och högre grad av självförsörjning ingår. Utöver vägtrafik och rörlighet vill man skapa storskaliga lösningar också för energiförsörjningen, vilket kan vara svårt att förena med de mer robusta system man vill ha.

Ta hänsyn till de gröna kilar

Ett problem är att man i mångt frångår fingermodellen eller stjärnstrukturen för bebyggelseutvecklingen vilket är ett allvarligt hot mot Stockholmsregionens gröna kilar.

De gröna kilar är av oerhört stor betydelse för bl.a. folkhälsa, klimat, upplevelsevärden och en tillgång som måste skyddas.

Skapa alternativ till en flygbaserad infrastruktur

Det är bra att RUFSS 2010 vill föra över godstransporter på tåg och utveckla kollektivtrafiken. Märkligt nog finns inte samma tankar kring flyget som är en av samhällets mest klimatpåverkande verksamheter. Istället vill man värna och utveckla regionala flygplatser, helt stick i stäv med all klimathänsyn! Det ses t.o.m. som ett hot mot regionen att åtgärder för att minska flygets CO₂-utsläpp genomförs. Man friskriver sig också från ansvaret genom att hänföra flygets utsläpp på EU. Arlanda ska enligt RUFSS 2010 stärka sin roll som flygfrakttterminal för att finansiera långdistansflyg. Därutöver vill man utveckla ett nät av kompletterande flygplatser. För att hålla de regionala utsläppen nere avser man att utveckla mer miljövänliga förbindelser till och från flygplatserna, ett mycket märkligt resonemang.

RUFSS 2010 borde istället försöka uppmuntra båttransporter och tågtransporter istället för flygfrakt. Man borde också göra allt som är möjligt för att minska flygresandet, i synnerhet fritidsresor och kortdistansresor som lika gärna kan göras med tåg.

Ta hänsyn till folkhälsa, ekosystem och klimat

RUFSS 2010 borde ha en annan retorik än nuvarande. Medvetenheten om människors livskvalitet och hälsa liksom medvetenhet om ekosystem och klimat bör vara ledande med tanke på det som vi står inför. RUFSS borde i högre utsträckning ta intryck av ny kunskap såsom t.ex. boken bilder av Framtidsstaden där man utvecklat scenarier med halverad energianvändning för regionen. Dessa scenarier visar att vi kan leva gott - ja till och med bättre i ett sådant samhälle.

3) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:

1. Som svar på remissen överlämnas och återopas kontorets utlåtande.
2. Därutöver anförs följande:

Att ta fram en ny regionplan är ett stort arbete och det krävs både tid och resurser för att få fram riktiga underlag och realistiska scenarier. Att inte ta hänsyn till klimatförändringarna och de klimatmål som måste uppnås är oansvarigt. Vänsterpartiet anser att det tydligt måste framgå på vilket sätt nya RUFSS kan bidra till att nå minskad klimatpåverkan. Klimatmålen som bör vara det som sätter ramarna för hela planen är omöjliga att uppfylla med nya RUFSS.

Vänsterpartiet förespråkar den täta staden, där det mesta finns på gång- eller cykelavstånd eller bara en kollektivtrafikresa bort. Staden ska växa inåt och outnyttjad industrimark, parkeringsplatser och överdimensionerade vägar ska bebyggas med nya bostäder. Staden ska värna om de grönområden som finns kvar och koncentrera bebyggelsen till redan hårdgjord mark. Detta sätter gränser för hur många bostäder som kan byggas i Stockholm. Vi anser att Stockholms kranskommuner också måste ta sitt ansvar för bostadsbyggande. Stockholms kommun kan omöjligt tillgodose alla de bostäder som behövs de kommande åren.

Kollektivtrafiken måste vara grunden för allt resande i regionen, bilen ska bara ses som ett komplement i områden där underlag för kollektivtrafik saknas. Vänsterpartiet motsätter sig skarpt ny bebyggelse utan god kollektivtrafik. Vi är emot externa köpcenter som leder till ökat bilberoende och en utarmad stadsmiljö. Vi ser det som en självklarhet att Förbifart Stockholm inte kan ingå i ett framtidsscenario med minskad klimatpåverkan. Förbifart Stockholm leder till ökad biltrafik, utglesad stad genom att nya områden öppnas upp för exploatering och stora intrång i viktiga naturområden vilket drabbar både djur- och växtliv samt boende omkring.

Vänsterpartiet vill se ett varaktigt skydd för Stockholms gröna kilar. I RUFSS måste det tydligt framgå hur uppsplittringen av gröna områden kan stoppas. Sammanhängande gröna stråk är grundläggande som spridningskorridorer för växter och djur. Stockholmsregionen måste arbeta för ett fungerande ekosystem och ökad biologisk mångfald. Ett ekosystem i balans och biologisk mångfald är grundförutsättningar för att bromsa klimatförändringarna.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservationer

Ledamoten Emilia Hagberg (mp) med hänvisning till sitt förslag.

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Petter Lindfors m fl (m) och ledamoten Gulan Avci (fp) enligt följande:

Exploateringsnämnden understryker vikten av att gå vidare med alternativet ”tät”. Den täta, miljövänliga staden, som inte glesas ut över ansenliga markarealer med ökat bilberoende och miljöbelastning som följd, har visat sig vara den modell som bäst motsvarar hur människor vill bo.

För att Stockholm ska kunna fortsätta växa och bli en miljonstad till 2030 behöver vi förstärka urbaniseringen av vår kommun och region.

Vi behöver skapa fler stadsmiljöer, låta kvartersstaden växa ut över tullsnitten och sammanlänka de stadskärnor som redan finns i våra kranskommuner. Vi behöver radikala förslag om stadsförtätning, för det är endast genom att vara tät och samlad som staden kan ge ett stort och varierat utbud, tillgängligt för alla.

Ersätтарыttranden

Ersättaren Christer Mellstrand (c) enligt följande:

Centerpartiet delar i stor utsträckning RTK:s syn på framtidens Stockholmsregion. Vi förordar den täta planbilden där vi fortsätter att utveckla Stockholm som en tät, miljövänlig stad med god, ofta spårbunden, kollektivtrafik. Genom att stimulera en tät stad och tillåta höga byggnader så kan staden expandera med bibehållen attraktion. Grönytor och parker kan bevaras och utvecklas och fler människor kan utnyttja en effektivare kollektivtrafik. Den täta staden är miljövänlig!

Centerpartiet anser dock inte att reservatet för Österleden hör hemma i planbilden och det fortsatta arbetet med RUFs. Arbetet bör böttna i gällande politiska överenskommelser, d v s överensstämma med Cederschiöldsöverenskommelsen. Att bygga en Österled i hjärtat av Nationalstadsparken kan aldrig komma i fråga.

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i förslaget från (mp).

Ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i förslaget från (v).

Paragrafen förklarades omedelbart justerad

§ 9

Anmälan av protokoll 9/2008 från nämndens handikappråd

Beslut

Exploateringsnämnden godkände anmälan.

Ärendets handling

Protokoll 9/2008 från stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens gemensamma handikappråds sammanträde den 26 augusti 2008.

§ 10

Förköp av och förvärvstillstånd för vissa fastigheter

Dnr E2008-551-14780

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Kommunen utövar inte sin förköpsrätt avseende i bilaga 1 angivna förvärv.
2. Kommunen påkallar inte prövning enligt lagen om förvärv av hyresfastighet m m beträffande de förvärv i bilaga 1 där det anges att tillståndsprövning ej erfordras.
3. Beslut i ärende justeras omedelbart med hänsyn till tidsfristerna för förköpsrätt och tillståndsprövning.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 25 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avci (fp), vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:
  1. Kontorets förslag avslås.
  2. Därutöver anförs följande:

Det finns ingen anledning för Stockholms stad att sälja ut allmännyttan, inte heller finns det någon anledning för staden att regelmässigt avstå för förköpsrätten vid försäljning av fastigheter. Stadens ägande bör öka, inte minska.

Utförsäljningen av allmännyttan är särskilt allvarligt, alla har inte råd att köpa bostadsrätt, en politik som riskerar att på sikt driva ut folk på gatan är direkt omänsklig och om bostadsrätten blir norm och hyresrätt undantag kommer segregationen att ytterligare förvärras, vilket i sin tur kommer att öka utanförskapet.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i förslaget från (v).

§ 11

Markanvisning för spårvagnsdepå inom fastigheten Ladugårdsgärde 1:4 i Östermalm till SL

Dnr E2008-513-01548

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för spårvagnsdepå inom fastigheten Ladugårdsgärde 1:4 till AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
2. Nämnden ger kontoret i uppdrag att påbörja utredningsarbeten enligt utlåtandet.
3. Nämnden hemställer hos Stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 16 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avci (fp), och ledamoten Emilia Hagberg (mp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) föreslog följande:
  1. Ärendet återremitteras.
  2. Därutöver anförs följande:

Det är fullständigt absurt att staden ingått en avsiktsförklaring om en privat spårvägsdragning mitt genom stans hjärta utan en enda konsekvensanalys, varken för framkomligheten, trafiksäkerheten eller cityutvecklingen. Erfarenheterna från Arlandabanan förskräcker, och varför stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret vill avtala bort kontrollen över trafikföringen, och därmed planeringen, i den komplexa och evenemangstäta miljön i Stockholm City är en gåta.

Omröstning

Ordföranden tog först upp förslaget om att återremittera ärendet och ställde det mot att avgöra ärendet i dag. Nämnden beslutade att avgöra ärendet i dag. Därefter beslutade nämnden enligt kontorets förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) med hänvisning till sitt förslag.

Utan eget ställningstagande

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) lämnade ärendet utan eget ställningstagande.

Särskilt uttalande

Ledamoten Emilia Hagberg (mp) enligt följande:

I det fortsatta utredningsarbetet kring spårvagnsdepån är det angeläget att det planeras för att möjliggöra framtida kopplingar till Lidingöbanan och att omstigning till kollektivtrafik på vatten möjliggörs. En lösning för flytten av spårvägshallen vid Aqauria måste också hittas. De gamla spårvagnar som berörs har andra krav än nya vagnar på utformningen av en vagndepå.

Vi beklagar att bordläggning inte accepteras trots att ärendet inte är *-markerat.

Ersättaryttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i särskilt uttalande från (mp).

§ 12

Överenskommelse om exploatering för bostadsändamål inom Brovakten, område vid kv Glädjen i stadsdelen Stadshagen, med KB Myran nr 316 (Wallenstam AB). Genomförandebeslut

Dnr E2008-511-01510

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner för sin del genomförandet av exploatering inom Brovakten, område vid kv Glädjen, omfattande investeringsutgifter om 75 mnkr samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner genomförandet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra projektet.
2. Nämnden ger kontoret i uppdrag att träffa överenskommelse om exploatering mellan exploateringsnämnden och KB Myran nr 316 (Wallenstam AB) avseende Brovakten, område vid kv Glädjen, enligt vad som anges i kontorets utlåtande.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 23 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m) och ledamoten Gulan Avcı (fp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Vice ordföranden Mirja Rähä Järvinen m fl (s) föreslog följande:
  1. Ärendet godkänns.
  2. Kontoret får i uppdrag att återkomma med fler och attraktivare markansvisningar för hyresrätter på stadens mark.
  3. Därutöver anføres följande:

Projektet tillför Stockholm välbehövliga lägenheter. Det finns dock en oroande utveckling som innebär att antalet bostäder som byggs för långsiktig förvaltning sjunker, samtidigt som de som väl byggs ofta får tjäna som bullerdämpare för nya bostadsrättshus eller får komplicerade lägen. Vi anser att de byggherrar som bygger för långsiktig förvaltning, och som därmed uppvisar ett långsiktigt engagemang för att utveckla staden, bör behandlas bättre och bör erhålla fler och attraktivare lägen så att de i större utveckling kan medverka till att utveckla vår stad.

- 3) Ledamoten Emilia Hagberg (mp) föreslog följande:
  1. Kontorets förslag godkänns i huvudsak.
  2. Kontoret får i uppdrag att ta upp frågan om partikelbegränsningar på Essingeleden med Vägverket.
  3. Därutöver anføres följande:

Det är inte acceptabelt att boendemiljöer har en luftkvalitet som är så dålig som påvisas i detta fall. Samtal måste upptas med väghållaren för Essingeleden om vilka åtgärder som kan vidtas för att minska utsläppen antingen vid källan eller genom beläggning och inbyggnationer av vägen, t ex en glasinslutning. Trängselavgifter och andra åtgärder som minskar trafiken på Essingeleden påverkar också luftkvalitén.

- 4) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:
  1. Kontorets förslag avslås.
  2. Därutöver anføres följande:

Vi behöver bostäder, men att bygga så nära Essingeleden när vi vet vad det innebär för människors hälsa att utsättas för buller, avgaser och partiklar är inte försvarbart. Vi avslår därför förslaget.

Det är naturligtvis positivt att man tänker sig hyresrätter, men varför just dessa ständigt ska ha den sämre boendemiljön kan vi inte förstå.

För övrigt är det märkligt att man accepterar arbetsplatser i lägen där man anser att man inte kan bo. Människors kroppar och psyken är inte starkare när man arbetar än när man är hemma.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) med hänvisning till sitt förslag.
Ledamoten Emilia Hagberg (mp) med hänvisning till sitt förslag.
Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Petter Lindfors m fl (m) och ledamoten Gulan Avci (fp) enligt följande:

Lindhagen är ett av de mest centralt belägna stadsutvecklingsområdena i staden. Genom detta projekt ges nordvästra Kungsholmen ett välkommet tillskott av hyresrätter i attraktivt läge mot Solna och Karlberg, samtidigt som infarten till Stockholm norrifrån accentueras. Genom innovativa tekniska lösningar och gemensam strävan från både byggherren och staden kan problemen med närheten till Essingeleden framgångsrikt övervinnas.

Exploateringsnämnden vill dock betona vikten av att det tänka parkområdet mellan de båda bostadshusen, under och intill Essingeleden, utformas med trygghetsaspekten i fokus. God belysning och andra trygghetsskapande åtgärder i gestaltningen av parkområdet är väsentliga för att undvika en otrivsamt och otrugg miljö.

Ersättaryttrande

Ersättaren Christer Mellstrand (c) instämmer i särskilt uttalande från (m) och (fp).
Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i förslaget från (mp).
Ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i förslaget från (v).

§ 13

Ändrad detaljplan för del av Riddarsporren 23 och 24 i Vasastaden.

Remiss av planförslag

Dnr E2007-513-01303

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden överlämnar och återopar kontorets utlåtande till stadsbyggnadsnämnden som svar på ändrad detaljplan inom del av fastigheterna Riddarsporren 23 och 24 i Vasastaden, S-Dp 2007-36128-54.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 12 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avcı (fp), vice ordföranden Mirja Rähkä Järvinen m fl (s) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) ställde sig bakom förvaltningens förslag (se beslutet).
- 2) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:
  1. Kontorets förslag avslås.
  2. Därutöver anförs följande:

Vänsterpartiet har tidigare sagt nej till detta bygge eftersom vi gör bedömningen att detta helt enkelt är att bygga för tätt. Boendemiljön för de boende i huset till höger om nybygget, sett från Hagagatan, blir inte acceptabel.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i förslaget från (v).

§ 14**Exploatering av projekt Hornsbergs bussdepå inom fastigheterna Kristinebergs slott 10 mf I, på Kungsholmen. Inriktningsbeslut**

Dnr E2008-511-01509

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner för sin del fortsatt utredning av förutsättningarna för exploatering av projekt Hornsbergs bussdepå inom fastigheterna Kristinebergs slott 10 m.fl. samt föreslår att kommunfullmäktige godkänner projektet och ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att fortsätta utredningarna upp till 20 mnkr. (Inriktningsbeslut).

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 9 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avcı (fp) och vice ordföranden Mirja Rähä Järvinen m fl (s) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Ledamoten Emilia Hagberg (mp) föreslog följande:
  1. Kontoret får i uppdrag att fortsätta att pröva andra lösningar än föreslagen placering av bussdepån.
  2. Fortsatt utredning av förutsättningarna för exploatering av projekt Hornbergs bussdepå godkänns.

Det måste prövas om inte del av depån kan läggas endera under kontorsområdet eller till en mindre del under bostadsområdet. Även en djupare placering måste prövas igen samt bergrumsplacering under Essingeleden. Ljusschakt och avancerad teknik kan lösa dagsljusproblematiken.

Det är inte acceptabelt att Slottsparken skadas och ianspråkta. De biologiska värdena är mycket höga. Barnkonsekvensanalysens slutsatser visar också med all tydlighet att vi måste värna och utveckla de få kvarvarande grönområdena som finns i stadsdelen. Analysens slutsats om att öppna upp bostadskvarter mot parken bör också tillgodoses. Idrottsplatsen är både viktig och vacker och kulturhistoriskt värdefull. Att höja dess ena sida med upp till 4,5 meter är inte en godtagbar lösning. Parkstråkets siktlinje skärs av totalt genom detta. Det blir en mur mitt i den viktiga parken. Det är heller inte bra att idrottsplatsen planeras stängas av under tre års tid. P-normen måste hållas nere och all byggnation bör utföras med högts ställda miljö- och energikrav.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Ledamoten Emilia Hagberg (mp) med hänvisning till sitt förslag.

Utan eget ställningstagande

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) lämnade ärendet utan eget ställningstagande.

Ersättaryttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i förslaget från (mp).

§ 15

Avtal om nyttjande av tunnlar mellan Stockholms kommun och AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Dnr E2007-620-01997

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorens förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner för sin del § 16 och 17 i Avtal om nyttjande av tunnlar.
2. Nämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna Avtal om nyttjande av tunnlar, senast 2008-12-31.
3. Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Ärendets handling

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 10 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 16

Markanvisning för bostäder invid Ekholmsvägen inom del av fastigheten Skärholmen 2:1 i Skärholmen till Skärholmen Utvecklings AB

Dnr E2008-513-01425

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade att bordlägga ärendet.

Ärendets handlingar

- Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 12 september 2008. I tjänsteutlåtandet föreslogs enligt följande:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder invid Ekholmsvägen inom del av fastigheten Skärholmen 2:1 till Skärholmen Utvecklings AB och ger kontoret i uppdrag att träffa av Skärholmen Utvecklings AB undertecknat markanvisningsavtal.
2. Nämnden hemställer hos Stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

- Skrivelse från bl a Nätverket för Skärholmens Natur- och Kulturresevat inkommen den 9 oktober 2008.

§ 17

Program för stadsutveckling i Lövholmen, Liljeholmen. Remiss

Dnr E2008-512-01166

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden överlämnar och åberopar kontorets utlåtande till stadsbyggnadsnämnden som svar på remiss av program för ny stadsutveckling i Lövholmen, Liljeholmen, S-Dp 2006-11129-54.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 22 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avcı (fp), vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) ställde sig bakom förvaltningens förslag (se beslutet).
- 2) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:
  1. Förslaget återremitteras och kontoret får i uppdrag att återkomma med ett omarbetat förslag.
  2. Därutöver anføres följande:

Ett intressant, men förmodligen omöjligt, byggprojekt. Anledningen till att det förmodligen inte är realistiskt är Cementa, som av miljöskäl inte kan kombineras med bostäder och människors vardag, detta innebär att bygga bostäder måste Cementa flytta.

Samtidigt måste Cementa finnas någonstans centralt i staden, de behöver tillgång till goda vägförbindelser, vattenväg och järnväg. Det har de i Liljeholmen, skulle de vara tvungna att flytta måste staden erbjuda ett lika bra alternativ, vilket kan bli kostsamt, detta är absolut nödvändigt eftersom man inte kan försörja en stas utan cement och långa transporter är ohållbara både av ekonomiska och av miljömässiga skäl.

Nynäshamn har varit på tal, men då måste vägen dit byggas ut och även om det görs, så fördyras cement o betongkostnaderna (byggkostnaderna) för Stockholm p.g.a. transporterna. Cementa är så gott som ensam om att leverera cement och betong i staden.

En placering i Värtan som också diskuterats är knappast en lösning, det innebär ju i så fall bara att man flyttar problemet att kombinera bostäder med cementhantering från Liljeholmen till Värtan.

Vi anser därför att det inte är någon vits med att gå vidare med projektet innan man hittat en alternativ, central placering av Cementa och förslaget bör därför återremitteras.

Om man trots allt bygger här är det viktigt att planera för en skola också. Inte bara med tanke på alla nya barn som i så fall flyttar in utan också med tanke på att Gröndalsskolan förmodligen kommer att läggas ner p.g.a. den dåliga luften.

För övrigt anser vi att flertalet gamla byggnader ska bevaras och vi skulle gärna se att de användes så att många kan få glädje av dem – som gemensamhetslokaler, fritidsgård, ett fik kanske och liknande.

Omröstning

Ordföranden tog först upp förslaget om att återremittera ärendet och ställde det mot att avgöra ärendet i dag. Nämnden beslutade att avgöra ärendet i dag. Därefter beslutade nämnden enligt kontorets förslag.

Reservation

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) enligt följande:

Vi anser att det är av största vikt att allmänhetens tillgång till strandområdena säkras och att dessa inte privatiseras eller utformas på ett sätt som inger en känsla av privat område. Dessa ska vara en allmän plats.

Ledamoten Emilia Hagberg (mp) enligt följande:

Lövholmen kan bli en attraktiv stadsdel med god kollektivtrafikförsörjning. Genom att bevara de kulturhistoriskt värdefulla industribyggnaderna skapas en intressant miljö. I planeringen bör läget intill Mälaren nyttjas genom att använda vattenvägarna dels för kollektivtrafik på vatten, men också för transporter under byggtiden. Att kombinera bostäder med att Cementa har kvar sin verksamhet i området ser vi dock som mycket svårt.

Lövholmen är av majoriteten utpekad som ett av två miljöprofilområden. Trots detta finns inga särskilda miljökrav redovisade, utan förväntas senare i processen. Om det ska bli verklighet måste miljöambitionerna finnas med från början.

Något som däremot finns väl beskrivet redan programskedet är parkeringstalet. Nästan en parkeringsplats per ny lägenhet krävs, trots att det innebär en parkeringsnivå som kraftigt överstiger bilinnehavet i området. Det visar tydligt att majoritetens politik att främja biltrafik väger mycket tyngre än tomma ord om miljöambitioner.

Ersättaryttrande

Ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i förslaget från (v).

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i särskilt uttalande från (mp).

§ 18**Markanvisning för bostadsändamål vid kvarteret Sockan i Långbro till Järntorget Bostad AB**

Dnr E2008-513-01502

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade att ordlägga ärendet.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 10 september 2008. I tjänsteutlåtandet föreslogs enligt följande:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostadsändamål vid kvarteret Sockan till Järntorget Bostad AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
2. Nämnden hemställer hos Stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

§ 19**Bygga nytt och varierande i stället för att riva fastigheter. Skrivelse från Mirja Räihä Järvinen (s)**

Dnr E2008-511-01004

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Skrivelsen besvaras med kontorets utlåtande.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 11 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avci (fp), ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) ställde sig bakom förvaltningens förslag (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) föreslog följande:
  1. Kontorets redovisning godkänns.
  2. Kontoret får i uppdrag att återkomma med förslag till kompletteringsbebyggelse som tillför Husby nya, stora lägenheter, med rimliga boendekostnader.
  3. Därutöver anförs följande:

Vi kan konstatera att den borgerliga majoriteten har backat när det gäller Järvavisionen och nu styrt in på en mer hållbar linje. När kompletteringsbebyggelse planeras bör hänsyn tas till de behov som redan finns i området. Det som framförallt behövs är större lägenheter med rimliga boendekostnader. Kompletteringsbebyggelse bör ske på ett sätt så att dessa behov kan mötas. Det kan ske antingen direkt i nyproduktionen, eller genom organiserade flyttkedjor. Marknaden kan knappast lösa dessa boendesociala frågor, som påverkar allt från familjeliv och skolresultat, till arbetsmarknad och livschanser i stort.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ledamoten Emilia Hagberg (mp) enligt följande:

Förändringar i bebyggelsen i Järva måste planeras med utgångspunkt i de synpunkter som finns bland de boende. Omvänd planprocess bör användas för att möjliggöra för de boende att påverka utvecklingen i Järva.

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) enligt följande:

Vi håller med om att det behövs kompletterande bebyggelse i Husby. Precis som i andra delar av staden behöver Järvastadsdelarna utvecklas och förändras. Hittills har tyvärr det så kallade Järvalyftet fått mycket negativa konsekvenser för många boende i Husby. Vi vill understryka att de boende måste, på ett helt annat sätt än tidigare, vara delaktiga i besluten som rör områdets framtid.

Ersättaryttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) instämmer i särskilt uttalande från (mp).

Ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i särskilt uttalande från (v).

§ 20

Exploateringsavtal med Induco AB avseende utbyggnad av Hammarby Gård, Västra delen, Hammarby Sjöstad

Dnr E2008-512-01284

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner exploateringsavtal med Induco AB avseende utbyggnad av Hammarby Gård, Västra delen.
2. Nämnden godkänner överenskommelse med Fortum Värme samägt med Stockholms stad avseende överlåtelse av del av Hammarby Gård 11 m m.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 17 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 21

Hägerstalund - program för markanvändning. Genomförandebeslut

Dnr E2007-511-02061

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorens förslag:

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna programmet för markanvändning av Hägerstalund samt beslutar om genomförande av åtgärderna i enlighet med kontorens utlåtandet.

Ärendets handling

Exploateringskontorets och idrottsförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 29 augusti 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m), ledamoten Gulan Avci (fp) och vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) föreslog följande:
  1. Kontorets förslag avslås.
  2. Därutöver anför följande:

Programförslaget innehåller flera positiva åtgärder som avvecklingen av de båda upplagen och iordningställande av entrén till området med skyltar och information. Vi är kritiska till att Järva motorklubb beviljats tillstånd för träningsverksamhet fram till och med 31 december 2008. Motocrossbanan är en verksamhet som både är störande för de boende i närområdet och för besökarna till Hansta naturreservat. De investeringar som staden gör i motocrossbanan indikerar att det finns ett intresse av att banan ska förläggas permanent i Hägerstalund, något som kommer att få mycket negativa konsekvenser både för miljön och för den fortsatta planeringen av Järvafältet.

Om den planerade begravningsplatsen i Västerort inte kan förläggas i Hägerstalund, vilket knappast är möjligt om motocrossbanan förläggs permanent där, är risken stor att den i stället förläggs till Hansta. Hansta är med sina odlingar och sin 4H-gård en ovärderlig tillgång på Järvafältet.

Omröstning

Ordföranden ställde de framlagda förslagen mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) och ledamoten Emilia Hagberg (mp) med hänvisning till sitt gemensamma förslag.

§ 22

Exploateringskontorets Miljöhandlingsprogram

Dnr E2008-007-01623

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till miljöhandlingsprogram för exploateringskontorets miljöarbete 2009.

Ärendets handling

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 15 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m) och ledamoten Gulan Avci (fp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) föreslog följande:
  1. Nämnden lämnar ärendet utan eget ställningstagande.
  2. Därutöver anförs följande:

Socialdemokraterna har ett eget ställningstagande när det gäller stadens miljöprogram, stadens växthusgasprogram, vill se ett nytt miljöprogram för byggande och – förutom två spjutspetsstadsdelar – se två befintliga stadsdelar som spjutspetsstadsdelar för ny miljöteknik (de flesta kommer under överskådlig framtid att bo och verka i befintliga byggnader). Givetvis måste Exploateringsnämnden och Exploateringskontoret arbeta utifrån gällande fullmäktigebeslut. Vi hade dock önskat se andra utgångspunkter för nämndens arbete och tar därför inte ställning i ärendet.

- 3) Ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:
  1. Ärendet återremitteras.
  2. Därutöver anförs följande:

Det är positivt att exploateringsnämnden äntligen får möjlighet att ta ställning till ett miljöhandlingsprogram. Bristen på målsättningar och indikatorer på miljöområdet har påpekats av stadens revisorer. Tyvärr saknas viktiga delar i programmet som måste justeras och kompletteras innan det kan godkännas.

Exploateringsnämnden har som ansvarig för markförvaltning och markexploatering en mycket viktig roll i Stockholms stad för att åstadkomma en hållbar planering och utveckling av stadens bebyggelse och infrastruktur för trafiken.

Det föreslagna egna miljömålen är alltför vaga och allmänt beskrivna. Det saknas kvantitativa målsättningar som gör det möjligt att följa upp. Förutom att målen är mycket oklara saknas det förslag på åtgärder liksom indikatorer på flera områden. Det gör att programmet riskerar att bli verkningslöst.

Miljömål –Energieffektiva lösningar och val av förnybara energislag i nybyggnadsprojekt

Det är positivt att det införs krav på energiförbrukning i exploateringsavtal Dock är ambitionsnivån alltför lågt ställd. Vi föreslår att 2010 ska nya bostäder som markanvisas i Stockholm högst förbruka 45 kWh/kvm/år exklusive hushållsel, vilket motsvarar passivhusstandard. 2009 ska hälften av de bostäder som markanvisas uppfylla det kravet. Motsvarande krav förslås i Göteborgs kommande program för miljöanpassat .

Det är orimligt att ha andelen som uppfyller BBR:s energikrav som indikator, då detta är ett regelverk som gäller alla. Självklart ska uppfyllelsen vara 100 %.

Att det idag inte finns någon statistik på energiförbrukning över nybyggda hus är en konsekvens av att ”Program för miljöanpassat byggande lades ner. Tyvärr dröjer det flera år innan det finns tillgänglig statistik igen, vilket är mycket beklagligt.

Miljömål- Hållbara park- och naturmiljöer

Målet är mycket otillräckligt och otydligt. Att enbart fokusera på de allra värdefullaste naturområdena räcker inte. Det är bra att det ska göras landskapsanalyser men det är mycket godtyckligt vad ”bra markanvändningsbalans som möjligt mellan bebyggd och obebyggd mark” innebär

Miljömål-Markkvalitet ska vara god för människors hälsa och miljön.

Så länge det saknas både kriterier för vad som är god markkvalitet samt indikatorer är det kommer det vara omöjligt att följa upp målet.

Miljömål- Hushållning med mark och med andra naturresurser

Ny indikator behövs som visar hur stor yta oexploaterad mark som tas i anspråk årligen. Det behövs också mål och åtgärder för att säkerställa att marken används på mest resurseffekt sätt, t ex värderas gles radhusbebyggelse jämfört med

Miljömål- Projektering av anläggningar ska ske med hänsyn till beständighet och miljöpåverkan

Miljömål- entreprenadarbeten ska genomföras på ett miljöanpassat sätt

Krav måste ställas på miljövänliga transporter under byggperioden och på arbete för att minimera transporter.

Dessutom ska enligt ärendet miljödelarna i Teknisk handbok, det styrande dokumentet för projektering som ska ange gällande miljökrav, uppdateras och kompletteras under okänd framtid. Vid denna översyn bör stadens senaste miljöutredning från miljöförvaltningen användas som underlag. Det är önskvärt att dels veta när detta kommer att genomföras, dels att det bör vara klart innan det egna miljöhandlingsprogrammet antas.

Det är otillräckligt att som indikator ha andelen projekt som uppfyller de ställda kraven.

Miljömål- miljöprofilering av två bostadsprojekt

Mycket snack och lite verkstad kan man sammanfatta majoritetens miljöambitioner. Trots hög svansföring har man ännu inte lyckats ta fram något miljöprogram för Norra Djurgårdsstaden och ett andra miljöprofilområde lyser ännu efter två år med sin frånvaro. Vi föreslår att Norra stationsområdet planeras som en klimatneutral stadsdel.

Miljömål- Miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden

Det saknas många åtgärder för att stimulera minskad biltrafik, såsom minskad parkeringsnorm, krav på bilpool och mobilitetsåtgärder osv.

Åtgärder för att minska exploateringsprojektens påverkan på buller och luftkvalitet måste utvecklas. Det behöver också tas fram metoder för att göra analys av exploateringsprojektens konsekvenser ur ett klimatperspektiv för att kunna bedöma om det bör genomföras och i så fall vilka klimatåtgärder som kan krävas.

Det av borgliga majoriteten nerlagda programmet för miljöanpassat byggande i Stockholm vände sig till alla inom byggbranschen som bygger inom staden. Programmet var avsett för nybyggnad av bostadshus men även för att användas som riktlinje vid allt byggande. Programmet var ett villkor vid markanvisning och skrevs in i avtal mellan staden och bostadsbolagen från 1997-2006. Fr.o.m. den 1 januari 2007 var det frivilligt att använda programmet och programmet övertogs av Kretsloppsrådet inom Sveriges byggindustrier. Kretsloppsrådets riktlinjer är att programmet ska ingå i entreprenadavtal. Men det räcker inte att Exploateringskontoret i fortsättningen kommer att informera byggherrar om att programmet finns, för att åstadkomma faktiska förändringar och uppnå miljömål krävs att staden ställer krav vid markanvisningar och i entreprenadavtal.

Omröstning

Ordföranden tog först upp förslaget om att återremittera ärendet och ställde det mot att avgöra ärendet i dag. Nämnden beslutade att avgöra ärendet i dag. Därefter ställde ordföranden övriga framlagda förslag mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) med hänvisning till sitt förslag. Ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) och ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i det gemensamma förslaget från (mp) och (v).

§ 23

Markanvisning för bostäder invid Ålgrytevägen inom del av fastigheten Sättra 2:1 i Bredäng till FR Byggmästargruppen AB och Sandellsandberg Fastigheter AB

Dnr E2008-513-00969

Bordlagt den 11 september 2008 nr 12

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorets förslag:

1. Exploateringsnämnden anvisar mark för bostäder invid Ålgrytevägen inom del av fastigheten Sättra 2:1 till FR Byggmästargruppen AB och Sandellsandberg Fastigheter AB och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal med Bolagen.
2. Nämnden hemställer hos Stadsbyggnadsnämnden om ändrad detaljplan för området.

Ärendets handling

- Exploateringskontorets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 14 augusti 2008.
- Skrivelse från bl a Nätverket för Skärholmens Natur- och Kulturresevat inkommen den 9 oktober 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Petter Lindfors m fl (m) och ledamoten Gulan Avci (fp) ställde sig bakom förvaltningens förslag. (se beslutet)
- 2) Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) föreslog följande:
  1. Ärendet återremitteras.
  2. Därutöver anförs följande:

Mark inom stadens gränser skall inte säljas om inte särskilda skäl föreligger. Genom att sälja ut våra gemensamma tillgångar genomför den nuvarande borgerliga majoriteten en allt snabbare privatisering av Stockholm. Något som undandrar framtida Stockholmare intäkter och innebär en misshushållning med gemensamma resurser. Visst kan försäljning av mark vara del av en god förvaltning, men den ska då vara motiverad av något annat än enbart viljan att sälja. En sådan politik, som vill privatisera av ideologiska skäl, innebär oftast att man slumpar bort innevånarnas gemensamma tillgångar. En aktiv fastighetsförvaltning innehåller dessutom både köp och försäljningar, inte enbart försäljningar!

- 3) Ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) föreslog följande:
  1. Kontorets förslag avslås.
  2. Därutöver anförs följande:

Den föreslagna byggnationen ligger precis invid gränsen för Sätmaskogens naturreservat och i anslutning till naturområdets kärnområden. Det finns en påtaglig risk att den typen av bebyggelse i reservatets randområde gör att skogsområdet ekologiska värden kraftigt försämras. Det visas t ex i stadsbyggnadskontorets rapport Stockholms ekologiska infrastruktur 2004, som är underlag för vision 2030. Det stämmer inte heller med strategin att bygga staden inåt.

Det är ovärderligt att bevara viktiga ekologiska stråk i Stockholm både för den biologiska mångfalden och för människors rekreation. Det här är bara ett av flera exploateringsprojekt intill Sätmaskogens naturreservat. Nybyggnation bör istället komma till stånd längs med Skärholmsvägen.

Omröstning

Ordföranden tog först upp förslaget om att återremittera ärendet och ställde det mot att avgöra ärendet i dag. Nämnden beslutade att avgöra ärendet i dag. Därefter ställde ordföranden övriga framlagda förslag mot varandra och nämnden beslutade enligt kontorets förslag.

Reservation

Vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m fl (s) med hänvisning till sitt förslag. Ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) med hänvisning till sitt förslag.

Ersättaryttrande

Ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) och ersättaren Lotten von Hofsten (v) instämmer i det gemensamma förslaget från (mp) och (v).

§ 24**Huvudmannskap för sopsuganläggningar. Svar på gemensam skrivelse från aktörer i fastighetsbranschen**

Dnr E2008-702-01621

Protokollsutdrag

Beslut

Exploateringsnämnden beslutade enligt kontorens förslag:

1. Exploateringsnämnden besvarar byggherrarnas skrivelse med kontorens utlåtande.

Ärendets handling

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 29 september 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 25**Nytt datum för exploateringsnämndens nästa sammanträde**

Ordföranden Petter Lindfors (m) framförde önskemål om ändrat datum för nämndens sammanträde i november.

Beslut

Exploateringsnämnden flyttade sammanträdet i från den 6 november till den 5 november, kl 17:00.

Vid protokollet

Åse Geschwind